

# Ponedeljek

Posamezna številka 50 par.

Neodvisno glasilo  
javnega mnenja  
Izhaja vsak ponedeljek

Izdaja in urejuje: MILAN PLUT, Cesta na Rožnik št. 5.

NAROČNINA: celoletno 12 din., polletno 6 din., četrtletno 3 din.

27. st.

V Ljubljani, dne 10. oktobra 1921.

Leto I.

## Najnovejša poročila.

### Nedeljski dogodki in prireditve v Ljubljani.

Ljubljana, 9. oktobra.

#### Zobola Sokola II.

Sokol II. je priredil v «Zvezdi» tombolo, ki je trajala od 3. do 6. ure popoldne ob zelo številni udeležbi občinstva, ki je napolnilo vso «Zvezdo» in Sokol II. je lahko zadovoljen z uspehom. Tudi ta sokolska prireditev je pokazala, da je Ljubljana še vedno sokolska.

#### Kubanski kozaki.

Ob 2. popoldne se je zbrala velika množica ljudi na sportnem prostoru «Ilirije», da prisostvuje jezdni vajam kubanskih kozakov. Te vaje so trajale eno uro in so zadovoljile vsakega, ker drzni jezdeci so res ti kubanski kozaki, takih jezdecev v Ljubljani še nismo videli in samo ruski nesreči se imamo zahvaliti, da smo dobili priliko, občudovati jahalno umetnost kozakov v Ljubljani.

Seveda, kozak je na konju tako siguren kot na zemlji in izvaja na njem največje vratolomnosti. Ko je konj v najhitrejšem teku, skoči kozak na zemljo in zopet v sedlo, pobere kar s sedla na tleh ležečo kapo, ali pa ustrelji v jajce na tleh in ga zadene. Tudi dva kozaka sta sedela na enem konju v najhitrejšem diru in sta mirno — kvartala, ali se pa — pretepala.

Nekaj novega so bile te produkcije za ljubljansko občinstvo in odobravanje je bilo zelo živahno.

#### Nogometna tekma Hašk: Ilirija — 2 : 1.

Od štirih do pol šestih je bila na sportnem prostoru «Ilirije» dobro obiskana nogometna tekma mad prvakom Zagreba Haškom (Hrv. akad. sportnim klubom) in «Ilirijo».

Igra je bila zelo lepa in takoj v začetku se je moglo videti, da si stojita nasproti približno enaka moštva. Hašku se je kmalu posrečil prvi gol, ki ga je pa «Ilirija» tudi prav kmalu izravnala. Potem se je vršil boj sedaj pri enih, sedaj pri drugih vratih, ali gola ni mogel doseči noben klub, šele tik pred pol 6. uro se je to posrečilo Hašku in tako je tekma končala z 2 : 1 v korist Haška.

#### Ogenj v gozdu pod Rožnikom.

Danes se je proti večeru vnela na še nepojasnen način parcela gozda pod Rožnikom, ki je last gospoda Čada. Ob 8. uri zvečer je naznanil čuvaj na Gradu s strelom ogenj, takoj nato je požarna bramba s dvema vozovoma prihitela tja in pogasila požar. Čez nekaj časa pa se je najbrž kje neopazeno tleča veja še enkrat vnela in v kratkem je začelo zopet goreti, tako da je morala požarna bramba še enkrat priti na kraj nezgode. Ob 10. uri je bil požar popolnoma pogasjen.

#### Od albanske meje.

Beograd, 9. oktobra. Na albanski meji je sedaj toliko naših čet, da je lahko vsak albanski napad odbit. To so najbrže zapazili Albanci in zato so zadnje dni mirni.

Zagreb, 9. oktobra. «Jutarnji List» javlja iz Beograda: Preko Podgorice se doznava, da so Italijani zadnje dni izkrcali v Draču veliko množino oblek in municije, ki se transportirajo v Tiranu. Poveljnik transporta je italijanski bersaljski kapetan Martelli, čigar sovražno delovanje proti naši državi je znano.

#### Nedeljsko pismo.

Ljubljana, 9. oktobra 1921.

G. urednik! Ta teden nam ni šlo nič kaj dobro. Ti preklicani demokrati so nam s Peskom zmešali štrene. Stvar je že tako lepo cvetela in najboljši naši medicinci in profesorji so šli v boj za njegovo nedolžnost. Skoro se je posrečilo dokazati, da se je na Pesku izvršil umor upravne justice. Zdaj pa ta blamaža.

V Ptujju so nam vrhutega na sodniji nabrisali Brandnerja. Tudi «avtonomistična» zveza ne gre naprej. Sicer je profesor dr. Šerko v «Avtonomistu» objavil svoj curriculum vitae, da mu dvigne ugled, a socialisti so parkrat ogrizli NSS in klerikalce prav tako kakor delajo demokrati. To ni prav med zavezniki.

Sploh ne gre naša akcija naprej. Niti z radikaleci ne: k njim so pristopili vsi ljubljanski frakarji, a razkola, ki si ga želimo kakor izsušena zemlja dežja, ni in ni.

Demokratj nam mešajo ljudi s tem, da vsak dan pišejo, kako treba štediti. To ljudem ugaja. Zdaj pa so se razkrinkali

#### Pred revolucijo na Grškem?

Pariz, 9. oktobra. «Intransigeant» poroča iz Aten: Kralj Konstantin in ministrski predsednik Gunaris si delata v javnosti veliko opravka. Kraljica pa je bila zadnje dni od ranjenec javno izžvižgana. V Atenah vlada veliko razburjenje. Vsled protimonarhističnega gibanja se vrše vsaki dan številne aretacije.

Atene, 9. oktobra. Ministrski predsednik Gunaris je izjavil, da ni nikdar klical pomoči zaveznikov. Padanje drahme na borzi se nadaljuje. Za funt se je včeraj že plačevalo 110 drahem.

sami. Izvedelo se je, da je vlada za 18 milijonov kupila poslopje Kranjske hranilnice, da razširi ljubljansko bolnico in ustanovi porodnišnico in ginekološki zavod, ki bo prvi v vsej državi. Ali se pravi to štediti? Ali ne bi bilo boljše čakati na avtonomijo — da se ona izkaže?

Kako lažniva so poročila o štedenju, se vidi tudi iz poročila, da so demokrati dosegli 4 milijone za ljubljanske železniške urade in da so zanje dela že razpisana. In s prekmursko železnico, za kajo so izposlovali že 40 milijonov, se jim tako mudi, da priganjajo na vse mogoče načine, da se trasiranje dovrši, da se prej denar potroši. Vrh tega pa še za ljubljanski konservatorij 1 milijon letne podpore. Tako se zapravlja ljudski denar!

Seveda je naivnežev, ki pravijo, da demokrati vse to delajo iz ljubezni do Slovencev. To pa ni res. Železnico v Prekmurje rabijo, da netijo plemensko zavist proti nam, češ v Srbiji se izza prevrata ni našlo denarja niti za eno progno, Slovenci pa jo dobe. V Beogradu niti za gradbo železniškega ministrstva ni denarja, v Ljubljani pa se gradi poslopje,

#### VELIKE SILE IN BURGENLAND.

Pariz, 9. oktobra. «Havas» poroča iz Pudimpešte, da bodo zastopniki zavezniških držav v kratkem storili korake pri madžarski vladi, da protestirajo proti pasivnemu zadržanju vlade glede bivanja tolpa na zapadnem Madžarskem. Madžarska vlada bo odgovarjala za očiščenje Burške od teh tolpa.

#### VPRAŠANJE GORENJE ŠLEZIJE.

Pariz, 9. oktobra. «Petit Journal» piše o gornješleskem vprašanju, da je vse, kar se je dosedaj pričelo in poročalo, samo kombinacije brez vsake resne podlage. Svet Zveze narodov še ni vzel rezultat posvetovanj odbora na znanje. Odbor je sestavil svoje poročilo, ki ga bo predložil svetu Zveze narodov na podlagi lastnih informacij in ni nanj v nobenem oziru vplival zavrnjeni prejšnji predlog. Svet Zveze narodov bo imel v oktobru tri seje, na katerih se bodo novi predlogi odbora preštudirali. Prečkakuje se, da bo do konca meseca gornješlezsko vprašanje definitivno rešeno.

#### PROTI BRIANDU.

Pariz, 9. oktobra. V mestecu Nazaire so pripravljali veliko protidemonstra-

cijo proti Briandu. Dvanajst njegovih pristašev pa je to namero odkrilo. Policija je zabranila demonstracijo in nabijanje plakatov, ki so grdili Brianda.

#### RAZOROŽITVENA KONFERENCA.

Pariz, 9. oktobra. Belgijski ministrski predsednik se pelje prihodnji teden v Pariz, da se posvetuje z Briandom radi razorožitvene konference v Washingtonu.

#### ŽELEZNIŠKE NESREČE.

Pariz, 9. oktobra. «Intransigeant» poroča, da se prične 17. oktobra s popravilom, oziroma predelavanjem tunela Batignolles, v katerem se je pred par dnevi zgodila velika železniška nesreča in zahtevala nad 60 človeških žrtev. Danes se iz Pariza zopet javljajo tri železniške nesreče, ki pa niso zahtevale nobene človeške žrtve. V Parizu samem pa sta danes zjutraj trčila skupaj autobus in voz cestne železnice, pri čemur je bilo 14 oseb težko ranjenih.

#### PRVI SNEG V NEW YORKU.

Pariz, 9. oktobra. Iz New Yorka poročajo, da je včeraj padel tamkaj prvi sneg. Vremenski proroki v New Yorku prerokujejo hudo zimo.

#### Žalostna obletnica.

Na Koroškem slavi danes nemštvo in nemštvo svoje orgije, ker danes je prva obletnica nesrečnega koroškega plebiscita, največjega poraza, ki ga je doživela naša država odkar obstoja.

Tudi rapalska pogodba je bil težak, zelo težak poraz, ali do tega je moralo priti, ker rapalska pogodba nam je bila enostavno usiljena, naša država jo je morala podpisati pod pritiskom treh velikih sil: Italije, Francije in Anglije. Poraz na Koroškem je težji in bolešnejši, ker to praslovensko deželo smo izgubili po ljudskem glasovanju, potem, ko je večina ljudstva glasovala za Avstrijo in zato je bil lanski plebiscit resničen naš poraz.

Navzlic temu se nam je zgodila na Koroškem vnebovpjoča krivica že s tem, da je mirovna konferenca sploh določila plebiscit. Ko bi bilo takrat samo malo pravičnosti v Parizu, bi se moralo misliti na večstoletno germanizatorično delo na Koroškem in obso-

diti nemško nasilje na ta način, da bi se prisodilo slovenski del dežele Jugoslaviji.

Velike sile se na to niso ozirale in so tudi pri plebiscitu samem dovolile, da so Nemci izvrševali nad Slovenci sirov teror, s pomočjo katerega so tudi zmagali pri plebiscitu. Velike sile so s tem sankcionirale večstoletno germanizatorično delo na Koroškem, sankcionirale so nemško nasilje in teror in niti tega niso hotele storiti, da bi prisodile vsaj Koroško južno od Drave, kjer je večina prebivalstva glasovala za nas, naši državi, temveč so vse koroške Slovence izročili nemškemu nasilju.

Ta nasilja so težka, naši bratje na Koroškem so preganjani in zatirani kot nikdar poprej. Nemška nasilja na Koroškem so tolika, da moramo mi, svobodni Jugoslovani, vedno misliti na to, da pripravimo dan osvobojenja naših bratov onstran Karavank.

samo da se slovenskim demokratom vrne «Mladiko». Tako bodo zdaj v Srbiji hujskali proti nam! In zato gre demokratom, da nas tam obsovirajo.

Naši pristaši seveda teh globljih razlogov ne vidijo in radi nasedajo centralistom. Zato moram reči, da je bilo nujno treba, da smo zopet enkrat bili «ogorčeni». Vi ne veste, g. urednik, kako prijetno je biti ogorčen. Boljše kakor nasrkati se alkohola ali opija. Že delj časa nismo bili ogorčeni in bilo nam je v udih primeroma kakor alkoholiku, ki sedi zaprt v sanatoriju. Naša politika rabi od časa do časa injekcije ogorčenja. Tako je hvale na, če pride kaj gradiva, da zasvira cel ogorčevalni orkester. Zato pa sem pozdravil z globoko radostjo, ko sem zapazil bilko, ki nas je pretekli teden rešila iz Peskove v novo luko ogorčenja.

Ogorčenje je najslajše, kadar ogorčenec ne ve točno, zakaj gre. Medicinsko fakulteto smo zagnali naprej na pepel iz prejšnje ogorčevalne periode. Pa ni hotelo prav vzplamteti. Ni potegnilo, posebno ko se je čulo, da naj pade razen ljubljanske tudi beograjska medicina. Zato smo vrgli na vrh še tehniko, da pojde bolj gotovo. Orkester od Kopitar-

jeve do Wolfove ulice je igral in ogorčenje je blaženo stopilo v naše ude.

Seveda je prišlo na dan, da je stvar izmišljena. A namen je dosežen. Bili smo več dni ogorčeni. O kakovosti medicinske fakultete smo se debate ognili. Tudi račun nam je prihranjen, ali se da spraviti v Jugoslaviji že danes denar za tri moderne medicinske fakultete. Ogrieli in ogorčili smo se in to je glavno. Za ostalo naj skrbe demokrati. Kaj je Masaryku koristilo, da je danes vsakdo prepričan, da je Zelenogorski rokopis falzifikat? Češka javnost ga je obsodila in njen «učeni svet» je bil ogorčen v trenutku, ko je to rabil klerikalizem.

Demokrati, kakor vidite, so slabši taktiki od nas. Mi smo previdni in ne delamo nič, da bi se nam ne moglo potem kaj očitati. Oni pa so tako neprevidni, da delajo, tedaj pa mi od časa do časa pustimo zaigrati koncert ogorčenja. Jaz sem prevzel referat za ogorčenje, in ko izpuhti današnje ogorčenje, se bo zanečilo kaj novega. Pazil bom, da demokrati ne pridejo do sapa in da se oni ne ogorčijo, ampak da bomo vselej ogorčeni mi. In ob tem ogorčenju si ogrejemo ohlajeno politično juho.

Dr. N.

Do te osvoboditve bo prišlo, o tem ne dvomimo. Koroški Slovenci bodo tudi dočakali dan svojega vstajenja, dočakali bodo konec nemške in nemčurske strahovlade, ker «svaka sila do vremena».

Nemška sila je strta in strti bodo tudi njeni ostanki. Koroški plebiscit ni bil zadnja beseda, koroško vprašanje je še vedno odprto, ker mislimo nanj svobodni Jugoslovani. To sporočamo koroškim Slovencem danes, na dan prve obletnice plebiscita! To sporočamo tudi Nemcem!

## Še vedno upajo.

Da radikalcev in demokratov ne drži pri skupnem delu medsebojna ljubezen, to je jasno, ker se obe stranki dobro zavedate, da se bo med njima bojeval boj za prvenstvo. Danes sta obe stranki približno enako močni, sama za sebe pa nima nobena večine, nobena ne more prevzeti vlade sama, sestava našega parlamenta je taka, da je koaliranje neobhodno.

Zato in samo zato sta se radikalna in demokratska stranka koalirali v ustavotvorni skupščini in zato ostaneta obe stranki koalirani tudi v zakonodajni skupščini, ker samo na ta način je delo narodne skupščine sploh mogoče. Radikalci in demokrati niso ena stranka po načelih, kakor se to splošno misli in se pripisuje razdor samo osebnostim. Radikalna stranka je bila že prevečkrat na vladi, da bi mogla ostati popolnoma zvesta svojemu prvotnemu programu. Ona je postala s časom malo bolj konzervativna in zato je prišlo — že več let pred vojno — do razdora, katerega posledica je bila ustanovitev samostojne radikalne stranke, v kateri so se zbrali vsi oni pristaši prejšnje skupne radikalne stranke, ki so hoteli ohraniti čist radikalni program, vsi oni, ki so bili proti kompromisom v načelnih vprašanjih, s kratka, vsi oni, ki so bili proti staranju stranke.

Ta samostojna radikalna stranka, ti radikalski disidenti, to je jedro današnje demokratske stranke, s katerim so se združili tudi vsi demokratično misleči iz novih krajev in ta stranka je danes v koaliciji z radikalci, ker so pač parlamentarne razmere take, da je taka koalicijska neobhodno potrebna, kakor se je taka potreba pokazala večkrat tudi pred ujedinenjem.

Koalicijska zahteva vedno kompromise in ker kompromisov poštena stranka brez velike potrebe ne dela lahko in rada, je čisto naravno, da tudi med radikalci in demokrati ni vedno popolnega soglasja, kakršnega ni vedno niti v vrstah ene same stranke. Ampak naši klerikalci in narodni socialisti, ki delajo radi teh nesoglasij svoje politične kombinacije, zidajo — na pesku in sicer na pravem pesku, ne na Pesku iz Wolfove ulice.

Pisali smo že o nemožnosti vsake koalicijske demokratov z drugimi strankami, izvzemši radikalce in koalicijske radikalce z drugimi strankami, izvzemši demokrate. Nemožnost take koalicijske je v tem, da si programa radikalcev in demokratov, teh dveh najmočnejših strank, tako diametralno nasprotujeta programom drugih strank, da se niti radikalci, niti demokrati kratkoma ne morejo koalirati s katerosibodi današnjo opozicijsko stranko, ako nočejo zatajiti temeljnih načel svojega programa.

Med radikalci in demokrati se bodo vršili še hudi boji, o tem ni nobenega dvoma. Ampak današnji čas ni primeren za tak boj, razmere v parlamentu so take, da je radikalsko-demokratska koalicijska absolutno državna potreba, ker samo ta koalicijska more konsolidirati notranje razmere v državi.

Protić je doživel v Šumadiji popoln poraz in to bi moralo dati misliti tudi onim pri nas, ki polagajo na njegovo «akcijo» toliko nad, ker eno je jasno: brez Šumadije, ali celo proti njej se v Jugoslaviji ne bo vodila politika! In ta Šumadija o kakih revizijah ustave niti slišati noče, najmanj pa o taki reviziji ustave, kakor si jo predstavljajo gg. Korošec, Drinković, Radić in — kak slovenski narodni socialist.

To so dejstva in ta dejstva dokazujejo očitno, da naši opozicionalci zidajo na pesku, da je njihovo upanje prazno, da bodo slej ali prej ljuto razočarani, ker stavljajo vse svoje upe na moža, ki ima veliko politično preteklost, danes pa ne

pomeni mnogo, ker se je svoji preteklosti — izneveril. G. Protić hodi danes nova pota, na katerih mu šumadinski radikalci ne marajo slediti, naši klerikalci in narodni socialisti le upajo in naj se lepo tolažijo z lepimi časi, ki se jim obetajo, ko bo... no, ko jih bo g. Protić vzel v svoje okrilje...

## Radikalci.

T. zv. «Poverjenišvo narodne radikalne stranke za slovensko ozemlje» (samo navaja naslov: dr. Županič, Ljubljana) je da med demokrati in radikalci ni programske razlike, ampak le osebna, torej n. pr. v Beogradu Pašić-Protić contra Davidović-Pribičević, v Ljubljani Županič-Ažman contra Žerjav-Kukovec.

Oklic komplimentira uradništvu, da pozablja, da so bili le demokrati, ki so v ostem boju z radikalci izvojevali vse one pogodnosti uradništvu, da sploh more skromno životari. Pozablja, da je radikalna stranka izročila slovenskega uradnika in učitelja dvakrat klerikalizirano v slovenskem pismenem jeziku («dialektu», kakor ga je imenoval radikalni načrt) poziv za pristop radikalni mu.

G. Županič se kot poverjenik radikalne stranke na to v imenu države zahvaljuje uradnikom, kmetom in — delavcem stranki.

Citirajo se sklepi radikalske konferente označuje špekulativni kapitalizem kot sovražnika države. To poslednje spoznanje prav posebno priporočamo gg. ustanoviteljem radikalne stranke v uvaževanje iz leta 1920., ki pa se tičejo ustave in so danes zakasneli. Sicer trdi poziv, nje.

Vsem drugim meditacijam moramo dostaviti samo eno: Primerjati Jugoslavijo Ameriki je precej prenačljeno. Tu sta dva problema povrh: plemenski problem in klerikalizem. Ta dva problema najbolj tiščita nas v Sloveniji in Hrvatski. Napram klerikalizmu in plemenskemu separatizmu ne bomo uspeli s cepljenjem na vse možne fronte. Posebno v Sloveniji ne, kjer ne gre pred vsem za to, kam bodo kroglice vrgli uradniki, ampak kam jih bo položil kmet, obrtnik, delavec. Za te je boj s klerikalizmom. Deljena fronta ne more zmagati.

Zato je vse radikalstvo v Sloveniji samo voda na klerikalni mlin.

## Naše učiteljstvo.

Vprašanje našega učiteljstva je že večkrat stopilo v politično ospredje in ono je že dolgo politikum prve vrste, kar je zakrivila nekdanja vsemogočna trojica Šusteršič-Lampe-Pegan, ki je hotela z najhujšim terorjem upreči vse naše učiteljstvo v klerikalni voz.

V dobrem spominu so še vsem oni časi, ko je vihtela imenovana trojica svoj bič po narodnem učiteljstvu in ga preganjala kot divjo zverino. Grdi, žalostni so bili ti časi, ampak napredno učiteljstvo jih je prenašalo potrpežljivo in naravnost junško. Držanje naprednega učiteljstva v onih časih je vzbujalo naravnost občudovanje, ker razmeotoma majhno je bilo število onih, ki so se uklonili in se pod težo razmer — poslomškarili.

Tudi po našem osvobedenju se je hotelo nekaj časa terorizirati napredno učiteljstvo. Pa to je bil samo Verstovškov poskus, v novih razmerah niso več bile mogoče Šusteršič-Lampe-Peganove metode, Verstovšek je moral iti, ker ni spadal v novi okvir in napredno učiteljstvo je moglo začeti svobodno dihati.

Težki boji in preganjanja naprednega učiteljstva so ustvarili lepo vrsto popolnih značajev, ki se nikdar niso upognili pred nasiljem, temveč so ostali zvesti svojim načelom in prepričanju. Proti tem značajem nastopajo danes klerikalni listi, ki so nekdanj s tako vneto zagovarjali in opravičevali Šusteršič-Lampe-Peganovo strahovlado nad naprednim učiteljstvom!

Na konec koncev, to bi še razumeli. Klerikalcem ne more biti prav, da so se razmere tako temeljito spremenile, da so prišle njihove nekdanje žrtve na površje, da oni, ki bi jih radi dalje preganjali, nimajo nobene moči več za to, da odločajo tudi o tem ljudje, ki jim je strankarski terorizem tuj. Ampak klerikalcem so se pridružili v njih ostudnem boju proti naprednemu učiteljstvu — narodni socialisti, ki so s tem najočitnejše pokazali, da

niso nič drugo kot čisto navadni ulični pomagali klerikalcev.

Glasilo narodnih socialcev «Jugoslavija» — ona je to še vedno, ker piše dosledno v imenu nar. soc. stranke — je začelo napredno učiteljstvo napadati in blatiti tako ordinarno, kakor tega še nikdar in nobeden klerikalni list ni storil. Iz teh napadov se je lepo videlo, kak neznošen terorizem bi uvedli narodni socialisti, ko bi imeli v svojih rokah vsaj malo moči, ko ne bi bili tako brezpomembna strdnčica, kakršna so!

In ta klika okolu «Jugoslavije», ki ji je terorizem glavno in edino bojno sredstvo, si upa govoriti o nekakem demokratskem terorizmu! Koga pa demokrati, ki imajo moč v rokah in bi lahko izvajali teror, terorizirajo? Koga se pri nas omejuje v osebni svobodi in v svobodnem izražanju političnega prepričanja? Razmere so take, da ne bomo dočakali dneva, ko bi stranka boljševiskih metod

## Sumadija zopet prva!

Po vojni opustošena Srbija je podpisala čez 100 milijonov dinarjev državnega investicijskega posojila! Vsa čast težko preizkušeni, junaški Srbiji, ki je pokazala, da zna ne samo v vojni braniti domovino pred sovražniki, temveč priskočiti ji na pomoč tudi pri delu obnovitve!

Ni nam znano, kake so rezultati podpisovanja državnega posojila pri nas, ker se objavljajo samo semtertja imena in zneski posameznih podpisnikov, ampak zdi se nam, da se bo Slovenija, o katere finančni moči toliko govorijo naši separatisti — osramotila tudi pri tej priliki, kakor se je že večkrat.

Povod za to domnevo nam je dal uvodnik v beograjski «Demokratiji» z naslovom «Nepat» (Nemarnost), v katerem se primerja podpisovanje državnega posojila v ubogi, od vojne opustošeni in depopulirani Srbiji s podpisovanjem v novih krajih, ki so finančno tako močni, da bi moralo biti vseh 500 milijonov dinarjev za njih prava malenkost, v resnici pa niti toliko ni bilo podpisanega, na kolikor so se denarni zavodi obvezali! Ta očitek se nanaša na vse nove kraje in izrečno tudi na Slovenijo — in vse to je neizbrisna sramota.

Da, sramota, velika sramota! Naši separatisti imajo vedno polna usta o naši finančni moči in vedno govorijo, da Slovenija s svojimi davki vzdržuje celo državo, da gredo naši milijoni v Beograd za potrebe v drugih delih države in podobno. Nikjer se od države toliko ne zahteva kot pri nas, nikjer se tako ne kritizirajo nedostatki v prometu itd. kot pri nas, ko pa stopi država pred svoje državljane in jih pozove, da ji posodijo za dobre obresti 500 milijonov dinarjev, da odpravi nedostatke v prometu in ustvari pogoje za gospodarski razvoj in napredek — takrat pa utihnejo vsi ti godrnjači, stisnejo svoje polne denarnice in podpišejo — celo večkratni milijonarji! — po par tisoč kronic — — —

## Reška komedija.

Do česar dolgo ni moglo priti, namreč do konstituiranja reške države, do tega je prišlo sedaj nenadoma in nepričakovano: 5. t. m. se je sestala reška konstituenta in izvolila R. Zanella za predsednika reške države!

Konstituanto je otvoril — italijanski general Amantea in s tem je povedano vse. Reka je samostojna država samo pro forma, v resnici je ona popolnoma pod vplivom italijanske vlade in njena vlada bo morala predložiti vsak še tako neznamen svoj ukrep — v odobritev rimski vladi, ali pa njenemu zastopniku na Reki.

Zanella je vodja reških avtonomašev in fašisti ga ne marajo. Po volitvah v reško konstituanto, pri katerih je zmagal, je moral z drugimi voditelji avtonomske stranke zbežati z Reke. In zbežal je na naše ozemlje, v Bakar, kjer je tudi sestavil prvo reško vlado.

Sedaj se je pa Zanella lepo mirno in nemoteno vrnil na Reko, kjer je bil izvoljen za predsednika reške države!

Kako je prišlo do tega? Kdo je odnehal? Rimska vlada? Ne, odnehal je Zanella, ki se je gotovo popolnoma uklonil zahtevam italijanske vlade in njegov avtonomni program je še ostal samo kot nekaka dekoracija, prazna fraza — za Jugoslavijo. Položaj je tak, da je za nas

dobila kakršnosibodi moč in vpliv v državi, ampak vsem onim, ki verujejo v načelnost in iskrenost nar. soc. voditeljev, bi naravnost želeli dočakati dan, ko bi ti voditelji dobili priliko zavihetati svoj bič proti vsemu, ki ne bi na njih brezpogojno prisegali! Kmalu bi se marsikdo spametoval.

Naše napredno učiteljstvo, ki se ni uklonilo pod klerikalnim bičem, je dobilo novega sovražnika. Ono naj se tolaži s tem, da izvaja nad njim teror samo — Peskova «Jugoslavija» in da boljševiska klika, ki se zbira okolu Peskovega revolverja, nikdar ne pride v položaj, da bi svoja teroristična nagnjenja izvajala s kakega merodajnega mesta, ker na taka mesta se prihaja samo po zaupanju večine naroda in ne po volji peščice pokvarjenih elementov. Narodno-socialnih teroristov se naprednemu učiteljstvu ni treba bati.

## Skandal brez primere!

«Demokratija» naravnost izborno karakterizira vse one finančne velikaše iz novih krajev, ki se sploh niso spomnili, da bi podpisali državno posojilo, ali so se pa «odkupili» s tem, da so podpisali po par tisočakov: «Nenavajeni na to, da so svobodni državljani, ne razumejo, da je treba iz lastne volje storiti včasih tudi ono, česar ne morajo storiti. Posojilo se ne mora podpisati in ono kar ni «muss», ni treba storiti. To je njihova logika! Oni znajo samo dvoje: mora in ne sme! Državno posojilo ni niti eno niti drugo in zato so se mu tudi odzvali kar tako, za največjo silo — — —»

Boljše nihče ne bi mogel karakterizirati teh naših finančnih krogov, od naše trgovine in industrije, ki od države toliko zahteva in se ne zadovoljuje s 70-stotnim zaslužkom, ker so ti magnati menda navajeni na 30, 40 odstotne in še večje dobičke!

V ubogi Šumadiji, opustošeni po vojni in oropani po sovražnih okupatorjih, je podpisovalo državno posojilo vse: od bogatih finančnikov do uradnikov in oficirjev, do ubogih dijakov in — cestnih pometačev. Tam se ljudje zavedajo, da nimajo samo pravice, temveč tudi dolžnosti do države, pri nas se pa govori in piše vedno in samo o pravicah, na dolžnosti pa nihče ne misli. Pri nas se je razpasla najgrša čifutarija, ki je sicer krščena, pa nič boljša od one nekrščene in ta čifutarija je naša velika sramota.

Finančni minister je podaljšal rok za podpisovanje posojila. Par dni imajo oni, ki še niso storili svoje dolžnosti, časa, popraviti kar so zgrešili. Ako teh par dni ne porabijo, izgubijo tudi vso pravico od države karsibodi zahtevati in finančni, trgovski ali kak drug minister bo imel popolno pravico vsaki deputaciji, ki bo prišla prositi za to ali ono ugodnost — pokazati vrata in ji reči: **vi ne poznate države, država ne pozna vas!**

popolnoma vseeno: ali vlada na Reki avtonomaš Zanella, ali pa nacionalist (fašist) dr. Bellasich (renegat, kakor že ime kaže)!

V svojem programnem govoru je izrekel Zanella — med drugim — tudi naslednje besede: «Neodvisnost Reke je danes dovršen čin vsled velikodušne podpore italijanskega naroda in plemenite naklonjenosti države Srbov, Hrvatov in Slovencev. Tema dvema velikima činiteljema, ki jamčita našo svobodo, izrekamo našo srčno zahvalo. Med Italijo in Jugoslavijo mora biti Reka vez združevanja in mi bomo, kakor v preteklosti, tako tudi v bodoče branili italijansko življenje te naše zemlje, stoječ na stališču napram meščanom druge narodnosti».

Dr. Bellasich, zastopnik manjšine (fašistov) je tudi govoril in je samo poveljeval Italijo. Demonstracija za Italijo je trajala celih deset minut in sodelovali so vsi — tudi Zanella.

Mi vidimo v vsem tem samo komedijo, inscenirano po italijanskem nacionalizmu in rimski vladi. Na zunaj naj bi bila Reka svobodna država, da bi jo mi podpirali in vzdrževali, Italijani pa gospodarili v njej.

Tako se stvari ne smejo razvijati dalje. Reka je gospodarsko odvisna popolnoma in samo od nas. Ako se mi poslužujemo reškega pristanišča, bo Reka procvitala

in napredovala, ako se pa mi izognemo njenemu pristanišču, je Reka obsojena na gospodarski pogin.

Baroš je naš in mi Reke ne potrebuje. Naj jo imajo Italijani za prirejanje svojih komedij, naši parniki pa v reški luki ne bodo pristavali. Reka se je sama odrekla svojega edinega zaledja — naj gre svoja pota v propast! Prišel bo čas, ko bo ona naša!

## „Omnium serbe.“

Naš ministrski svet se peča s ponudbo družbe «Omnium serbe», ki bi rada s pomočjo francoskega kapitala ustanovila v naši državi veliko tovarno orožja, municije in metalurgičnih izdelkov sploh. Demokratski ministri nasprotujejo pogodbi, za radikalce pa pravijo, da imajo že «vezane roke».

Ze ime te družbe je neprimerno. Ko bi to bilo privatno podjetje, nikogar ne bi brigalo njegovo ime, ampak podjetje ima biti javno, z močno finančno udeležbo države in sicer jugoslovanske, ali ako radikalec že hočejo tako, srbsko-hrvatsko-slovenske države. V kolikor bo država udeležena pri podjetju, ne bo udeležena samo s srbskim, temveč tudi s hrvatskim in slovenskim denarjem. Omenjamo to kot Jugoslavlani, ki nam ideja narodnega edinstva ni prazna fraza, temveč vsebina in kakor nam je nesimpatičen slovenski in hrvatski separatizem, tako se ne moremo ogrevati niti za velikosrbska stremjenja Korošičevega prijatelja g. dr. Velizarja Jankovića in Pašičevega sina.

Sicer pa je to postranska stvar, ker tovarna se bo gotovo drugače imenovala, ako sploh pride do njene ustanovitve. Demokrati namreč zahtevajo znatne spremembe v predloženi pogodbi, ob enem pa zahtevajo, da sklepa o njenem sprejetju parlament ne vlada.

Ta zahteva je popolnoma opravičena, ker zadeva je silno važna. Armada mora biti dobro opremljena in vse, kar ona rabi, naj se izdelava doma, v inozemstvu naj se armadne potrebščine brez velike sile ne nabavljajo. Vprašanje je samo, ali je pri nas dovolj denarja, da se ustanovi tovarna za izdelavo orožja in municije z lastnimi sredstvi, ali smo pa primorani sprejeti tuji kapital, ki bo dobičke odnašal v tujino. Ako je le mogoče ustanoviti tako tovarno z lastnimi sredstvi, potem naj se ponudba francoskih kapitalistov a limine odkloni, ker ta ponudba pomeni letni odhod kakih 10 milijonov francoskih frankov iz države, ker toliko približno — najbrže še veliko več — bi znašal čisti zaslužek francoskih kapitalistov.

Pravijo, da je zadeva nujna. Verujemo, ker najboljša armada, ki ni popolnoma opremljena, nima vrednosti. Ampak nam je znano še nekaj: da se nahaja v naši državi (Ravne v Mežiški dolini) jeklarna, ki je zmožna izdelati dnevno dva vagona artiljerijske municije od najmanjšega do največjega kalibra. Ta tovarna je izdelovala artiljerijsko municijo za avstrijsko armado in ta municija ni bila slaba. Ko bi naša vojna uprava naročila po prevratu artiljerijsko municijo v tej tovarni, bi bila naša artiljerija z municijo že dobro založena, ampak oddelek za izdelovanje municije v imenovani jeklarni je — sploh zaprt in stroji počivajo.

Sicer se pa ne gre samo za municijo, četudi ne razumemo niti tega, zakaj se ni vsaj ta že naročila doma, ko bi se lahko. Naša armada rabi tudi drug material, v prvi vrsti orožje in takih tovarn v državi za sedaj še nimamo, moramo jih pa imeti, ker armada mora biti opremljena in ta oprema se mora izdelovati doma, to je v eminentnem interesu armade in države. Vemo tudi, da bi se potrební kapital — 126 milijonov francoskih frankov — težko dobil v državi in da smo primorani poklicati na pomoč tuj kapital. Ampak odirati se ne smemo dati. Tuji kapitalisti naj zaslužijo, ampak zadovoljijo naj se s poštenim dobičkom.

V ministrskem komitetu, ki ima zadevo v rokah, sta tudi ministra Pribičević in dr. Kumanudi, moža, ki jima zaupano popolnoma in neomejeno in zato smo prepričani, da bo pogodba, ako se sklene, taka, da država ne bo oškodovana. Najboljše bo pa, ako prodrejo demokrati s svojo zahtevo, da pride zadeva — pred parlament.

## Konstatin, Kemal in drugi.

### Orientalaska zgodba.

Naši južni sosedje Grki so bili včasih — v balkanski vojni — naši zavezniki, ker takrat je vladal v Atenah stari poštenjak kralj Jurij, na čelu vlade je pa stal kretski junak Venizelos, dalekovidni politik velikih sposobnosti.

Kralj Jurij je bil kmalu po balkanski vojni v Solunu ustreljen na ulici in takrat se je marsikaj namigavalo in šepetalo in zadeva še danes ni pojasnjena. Na prestol je prišel princ Konstantin, vzgojen v Nemčiji, kjer si je izbral tudi ženo — sestro bivšega cesarja Viljema. Konstantin je velik germanofil in za časa svetovne vojne ni dosti manjkalo, da ni padel svojim zaveznikom Srbom v hrbet. Onemogočila je to samo antanta, ki je zasedla Solun in ustvarila tam oporišče za ostanke hrabre srbske armade.

Potek vojne je Konstantina zrušil in on je moral Grčijo zapustiti in prepustiti kraljevski prestol svojemu sinu, ta je pa zopet izročil vlado — Venizelosu. Grki so spredili, da pomeni Konstantinova politika nesrečo za državo in so kralja hladokrvno zapodili. Grško politiko je vodil zopet kretski junak in najspodobnejši grški politik Venizelos, ki je odvedel Grčijo zopet v naročje antante in ta je to državo, ki v vojni sploh ni sodelovala, naravnost sijajno nagradila: Grčija je postala gospodar obeh obal Egejskega morja.

To je bilo pa za Grke menda še vedno premalo in da razjezijo antanto, so poklicali nazaj na prestol germanofila Konstantina in sedaj je moral bežati — Venizelos...

In ko se je Konstantin vrnil v Atene, so Grki naravnost noreli od veselja, navdušenja in zmagoslavja. Imenovali so ga največjega vojskovodjo na svetu in pričakovali so od njega, da bo Turčijo popolnoma strl. Angora je bila cilj Konstantinov, od koder je vodil odpor proti razkosanju Turčije nadarjeni vojskovodja Kemal paša. Neki francoski general se je takrat izrazil, da je treba za tako podjetje vsaj 28 divizij, grški časopisi so posmehljivo pisali: Kaj zna tak-le francoski general, naš Konstantin bo že vse tako napravil, da bo Grčija zmagovita, ker Grčija je vedno zmagovala. Se-

veda, 28 divizij ne spravijo Grki skupaj tudi ako mobilizirajo zadnjega za orožje sposobnega moža.

Grška vojska je šla proti Angori. Poveljstvo je prevzel sam kralj Konstantin in ker se je Kemal-paša posluževal ruske taktike iz Napoleonovih časov in se počasi umikal, so Grki takorekoč nevzdržno napredovali in se — kar je bil Kemal načrt odmaknili od svoje operacijske baze na Egejskem morju za kakih 250 kilometrov!

To je bila njihova nesreča in poguba, ker tik pred Angoro se jim je Kemal postavil nasproti in jih naklestil.

Kralj Konstantin se je vrnil v Ateno, ampak — no, v Ateni so začeli uvidevati, da je položaj v Mali Aziji zelo, zelo slab. Ze se javlja Stratos, da zamenja Gunarisa na vladi in najbrže se popolnoma izpolni prerokovanje pok. Ralisa, prvega ministrskega predsednika po Venizelosu, ki je izjavil nekemu pariškemu novinarju: «Bil sem predsednik vlade tri mesece, potem je prišel Kalogeropoulos, ki bo tudi na vladi tri mesece, za njim pride Gunaris, potem Stratos in — potem zopet Venizelos...»

In grške finance so tudi zelo slabe, ker vojna stane državo 12 milijonov drahem dnevno. Kemal-paša pa zahteva, da morajo Grki izprazniti in zapustiti ne samo Malo Azijo, temveč tudi Tracijo!

Kaj bo s Konstantinom? Pri Grkih je vse mogoče, tudi to, da Konstantina zopet poženejo s prestola in sicer z ravno tako jezo, kakor so ga z velikanskim, nepopisnim navdušenjem sprejeli pri njegovem povratku, ker Grki so menda najneresnejši narod na svetu in tak narod nima bodočnosti.

In Kemal-paša? Ta turški patriot in spretni vojskovodja mora imponirati. V razrušeni, potolčeni Turčiji je zbral maloštevilno armado, kljubuje celi Evropi in ruši v Parizu od zmagovitih velesil diktirane mirovne pogodbe! Ta bo še kaj dosegel!

Taka je ta orientalska zgodba, ki še ni zaključena, utegne se pa razviti še prav ineresantno in morda bo njen vpliv na splošni položaj naravnost presenetljiv, vsekakor pa nepričakovan.

Zato odpusti mi parastos!  
Da prav ne bo ti, «nisem znal».

Preljubi in premili Pašič,  
v ponižnosti ves ginem zdaj,  
zato še prosim, večje plače  
duhovnom mojim revnim daj!»

Lokav odgovor dal je Pašič:  
«Vse dobro bo, če bo, saj bo...  
In veš, tvoj gozd — kako bi dobro  
za svečenike revne b'lo!

## Zapiski.

V sili hudič muhe je. Našim separatistom vseh barv se je zahotelo senzacij in našli so jo: zavpili so, da se je zemlja tresla, da hoče vlada odpraviti medicinsko in tehnično fakulteto na ljubljanski univerzi. «Kulturni zločin» in podobne naslove so nosili članki v separatističnem časopisju, končno je pa prišel — dementi: vse skupaj je izmišljeno. Privoščimo separatistom od srca to — blamažo, ker da so se blamirali, tega menda niti sami ne bodo tajili.

Kaj si vse ne upa ta «Jugoslavija!» Pricapljala je za «Slovencem» v zadevi «opustitve» medicinske in tehnične fakultete in očitala demokratom, da so se spravili ravno na ti dve fakulteti, pozabili so pa na — teološko fakulteto, ki je manj potrebna. To je «Slovenca» tako ujezilo, da je dal «Jugoslaviji» dobro lekcijo, češ, tako se ne piše. Tako je: kdor hoče biti s klerikalci v politični zvezi, se mora odpovedati vsaki naprednosti, on se mora vkloniti pred klerikalizmom v vseh vprašanjih. O tem se bodo imeli še večkrat priliko prepričati nekdanji napredni narodni socialisti, ker klerikalci jih ne bodo podpirali zato, da bi oni nastopali za napredne misli.

Zelo umestno. Pravijo, da se bodo po zaključku podpisovanja državnega investicijskega posojila objavila imena onih bogatih ljudi, ki so sicer zelo zainteresirani na zboljšanju prometa, nočejo pa podpisati posojila navzlic dobremu obrestovanju. To bi bilo resnično zelo koristno, posebno bi pa bilo priporočljivo, da se jemlje na take ljudi poseben «ozir» pri podelitvi vagonov.

## Med vrstami.

«Jugoslavija» od 6. oktobra (št. 241): «Kot posebno psihološko čudo moramo navesti še to, da ima Zaro v svojem telesu tri ledvice» itd.

Če šteje ta list tudi ledvic v psihologijo, potem se, seveda, ne čudimo...

Monopolska uprava razglašala, da se bodo sprejemala kot začasna kavcija pri licitaciji za veleprodajo tobaka tudi garancijska pisma onih bank, katerih vplačana glavnicca znaša milijon dinarjev.

«Jugoslavija» št. 244. je to razumela tako, da hoče država izročiti tobak — bankam — — —

Prejeli smo:

Na Dobravi pri Ljubljani je bilo tudi letos — kot vsako leto — cerkveno žegnanje in romanje in pri nauku je domači župnik razkladal svoje duhovitosti vernim ovčicam. Posebno se je zaletaval v časopisje in se hudoval, da ljudje vse preveč čitajo brezverske časopise ter dejal končno, naj si vzamejo njegovi verniki za vzgled Marijo, ki nikdar ni čitala takih pregrešnih časopisov.

Resnico je povedal, ker v časih, v katerih je živela Marija, ni bilo niti verskih, niti brezverskih časopisov in pri-segli bi, da Marija niti čitati ni znala.

## Razno.

— Povodom žalostne obletnice. Danes poteče prvo leto po nesrečnem koroškem plebiscitu. V Ljubljani bo žalna manifestacija ob 10. uri dopoldne v Mestnem domu. Pozivamo vse one, ki res narodno čutijo, da se te manifestacije udeležijo in s tem naglasijo neomahljivo voljo vsega našega naroda, da se Koroška mora osvoboditi, da je to ravno tako odločna volja vseh Jugoslovancev, kakor je volja vseh Jugoslovancev osvoboditev primorskih bratov.

— Potrditev ljubljanskega župana. Ker v zakonitem osemdnevem roku ni bil podan proti izvolitvi g. dr. Periča za ljubljanskega župana noben ugovor, se pri-

## Glasbeni kotichek.

Stara študentovska.

(Napev in metron «Kovač si je prižgal tobak».)

Andante: Zdaj urno skrbipolnih krač Bračun korači v naslonjač!

čidi, čidá, čido,  
čidi, čidá, čido!

Allegretto: Kaj vam pa je, oj očka vi, da ste se tak razljutili?

Forte con mosso: Kako bi ne razjezil se? Kako bi ne razpočil se? Ko so me pa citirali, besede mi pobirali!!!

Čidi, čidá, čido,  
oh, meni je tak hudo,

Lento, allegro: Ne jezite se, očka vi, saj to tako nič hud'ga ni! Ste rekli lé to, kar je res, da se že lomi eneses,

(crescendo) da glavna nje zastavica, moralna je propalica!

Fortissimo con brio: Ta vendar jezen je Bračun, pa vendar jezen je Bračun...

— — — — —  
za kurnikom čepi kapun...

Čidi, čidá, čido,  
to je zares hudo!

Opomba.

Pizzicato: Profesorju enesesarju, da bo boljši v računu, Bračunu

posvetil v globoki hvaležnosti in v pričakovanju nadaljnjega zvestega sodelovanja najudanejši  
«Pondeljek».

## Obsojen župnik.

Ljubljansko sodišče se je te dni pečalo z res neljubo zadevo župnika v Rakitni na Dolenjskem, Andreja Magaje.

Ta župnik je skozi deset let grešil proti § 129. kazenskega zakona z ne-

kim tamošnjim posestnikom, ki je slučajno nevarno zbolel in je poklical drugega duhovnika, da ga spove in ta duhovnik mu je pri tej priliki povedal, da so dejanja, ki jih je zagrešil v občevanju z župnikom, pregrešna. Župnik Magajna mu je namreč vedno govoril, da to ni noben greh.

Zadeva ni ostala tajna, za njo je zvedelo orožništvo in državno pravdnštvo in župnik je imel končno toliko žalostnega poguma, da je svojo žrtev tožil — radi žaljenja časti.

Sodna obravnava je bila tajna in obsojena sta bila oba: župnik in posestnik, in sicer prvi na 6 tednov, drugi pa na 3 tedne ječe, ker sta «uganjala nečistost z osebo istega spola in zakrivila s tem hudodelstvo nečistosti zoper naravo v smislu § 129. lit. b) kazenskega zakona.

Ne bomo generalizirali, ker bi to bilo krivično, ampak na eno okolnost moramo opozoriti. Ljubljanski škof je zvedel za zadevo in je poklical župnika na odgovor. Ta je tajil, škof mu je v svoji lahkovernosti verjel in v tem, da je župnik ostal na svojem mestu, je bilo večje pohujšanje, kakor če bi škof župnika takoj odstranil iz župnije. Ne očitamo s tem škofu ničesar, ker smo prepričani, da je on res verjel župniku, ker je pač mislil, da med duhovniki ni takih grešnikov. Kakor pa ravno ta slučaj dokazuje, se dobi pokvarjenih ljudi v vseh stanovih.

## Škof je šel po — odpustke.

Naš škof parastosu za kraljem v škofiji svoji brat' ni dal... Ker zbal se je posledic bridkih, je k Pašiču takoj capljal:

«Jaz škof, jaz Jeglič sem ljubljanski, pisatelj v širnem svetu znan. V brošurah, knjigah svetih mojih je genij silni moj podan;

iz svete v njih sem prazne slame že mnogo zrnja izteptal...

čakuje, da bo vlada te dni izvolitev potrdila.

— **Občinski red za Slovenijo.** Zakonodavni odbor bo še ta mesec sklepal končno o občinskem volilnem redu. Ni dvoma, da bo sprejet predlog odseka, ki je izdelal novo stilizacijo. Po tej spremembi bo štel ljubljanski občinski odbor 49 mandatov. Največja stranka bo dobila najprej 24 mandatov (t. j. polovico za enega zmanjšane števila mandatov), nato pa se bo ostalih 25 mandatov razdelilo po starem načinu med vse stranke sorazmerno številu glasov, ki so jih dosegli.

— **Na dveh stolih bi rad sedel znani radgonski vinotržec Clotar Bouvier.** Vinograde ima v slovenskih gorica, srce pa pri avstrijskih obmejnih Nemcih in zato tudi živi med njimi, v Radgoni, pri nas si pa dela samo denar. Tudi na ljubljanskem velesejmu je bil in imel je poseben paviljon, kjer je prodajal steklenico vina po 100 kron in navzlic tej visoki ceni ga je prodal zelo veliko. Ljubljanskemu sejmu je sledil graški in tudi tam je šla radgonska dvoživka s slovenskim vinom in ga je prodajala Nemcem po — 200 avstrijskih kron steklenico, kar odgovarja vrednosti dvanajstih jugoslovanskih kron. Vino, pridelano v slovenskih gorica, torej prodaja g. Clotar Bouvier Jugoslovonom za celih 80 kron dražje po steklenici kot avstrijskim Nemcem! Mi smo pa kavalirji in vse to trpimo, kupujemo za oderuške cene Bouvierjevo vino zato, da ga on lahko ceneje prodaja — Nemcem, ker pri nas toliko zasluži, da se lahko odpove dobičku pri svojih nemških bratih! Smo res s plankami zabiti.

— **Zapuščajo jih.** Narodno - socijalistični občinski svetnik gosp. Urbančič je položil svoj mandat v občinskem svetu in je izstopil tudi iz načelstva NSS. Vsi so ta korak gosp. Urbančiča pravilno razumeli, samo «Jugoslavija» govoriči nekaj o demokratskem terorizmu nad uradništvom. Mi tega terorizma pri demokratih nikjer ne vidimo, ker terorizem je monopol klike okolu «Jugoslavije».

— **Židovska nesramnost.** V židovski ulici stanuje žid Moskovič in ima slovensko služkinjo, ki ji je pa prepovedal govoriti z njim in njegovo družino slovensko, ker noče, da bi bilo užaljeno nemško čustvovanje njegove vsenemško-židovske obitelji. Ta žid je oddal slovenskemu umetniku sobo v podnajem. Pred par dnevi mu je povišal stanarino kar za 100 odstotkov in ker živi naš umetnik v prav skromnih razmerah, je izjavil, da tako visoke najemnine ne more plačati. Žid se, seveda, ni zmenil za to in umetnik se je obrnil na stanovanjski urad, da on odredi višino stanarine. Žid pa ni čakal rešitve, temveč je vzel iz sobe opravo, tako da mora spati umetnik na tleh. Ali ni pomoči proti takim židovsko-nemškim pijavkam?

— **Angleži v Mežiški dolini!** V Mežiški dolini, v onem delu Koroške, ki je pripadel naši državi, se nahaja svinčen rudnik, last neke nemško-avstrijske družbe. Odkar je Mežiška dolina v naši oblasti, se je nahajal rudnik pod sekvestrom, družba je pa v Celovcu sklenila kupčijo z nekakimi Angleži, ki so kupili rudnik, potem je pa angleška diplomacija v Beogradu neprestano pritiskala, da se dvigne sekvester in rudnik izroči novim lastnikom, ki so enkrat že prišli in hoteli

rudnik kratkoma prevzeti. Takrat se jim to ni posrečilo, sedaj pa poročajo iz Beograda, da je vlada sekvester razveljavila in rudnik izročila angleškemu kapitalistom. V narodnem oziru velika škoda, ker kdo ve, kako se bodo ti Angleži vedli tik ob avstrijski meji. Ali se to vprašanje ni moglo rešiti drugače?

Oblastveni koncesionirani informačni zavod  
**Drago Beseljak, Ljubljana,**  
Cankarjevo nabrežje št. 5  
dobljava vse kreditne in privatne informacije v tu- in inozemstvu. V abonementu ter posamezno, cene zmerne.

**Največja zaloga klavirjev in pianov v Ljubljani.**  
Tvrka J. Doleno, Ljubljana, Hilsnerjeva ulica 5, priporoča v nakup najboljših instrumentov prvovrstnih tovarov po solidnih in zmernih cenah.

**POLNOGUMIJASTI  
OBROČI ZA TOVORNE  
AVTOMOBILE  
PNEVMATIKA ZA  
KOLESA IH AVTOMOBILE  
KOLESA  
AVTOMOBILI  
NAJCENEJE**  
**J. GOREC  
LJUBLJANA  
GOSPOSVETSKA C. 14**

# Trgovina O. Bernatovič

Mestni trg 5-6

Največja izbira najnovejših,  
najfinejših in najcenejših

**oblek za gospode,  
dame in otroke.**

V zalogi tudi moški  
klobuki in kožuhovina.

„**JADRAN**“ d. z. o. z. **LJUBLJANA**

DUNAJSKA CESTA 9

priporoča:

kolonijalno in špecerijsko  
blago ter žitne pridelke.

**Točna in solidna postrežba.**

Čast mi je naznaniti vsem cenj. naročnikom kakor vsemu ostalemu p. n. občinstvu, da bom vodila tvrdko

## **J. MAČEK** trgovina s konfekcijskim blagom

še nadalje v istem obsegu ter jim zagotavljam isto solidno in točno ter pošteno postrežbo kot doslej.

Nadejam se in prosim, da mi blagovoli cenj. občinstvo ohraniti isto zaupanje in naklonjenost kakor jo je v tako obilni meri izkazovalo mojemu nepozabnemu soprogu.

Priporočam se z vsem spoštovanjem

**Julija Maček, lastnica tvrdke J. Maček**  
Ljubljana, Aleksandrova cesta 3.

Telefon št. 508.

St. pošt. ček. urada 12.051.

Obreštuje vloge na tekoči račun in vložne knjižice s

**OBRTNA BANKA V LJUBLJANI**  
KONGRESNI TRG 4

**4%**

daje kredite v obrtne svrhe po izrednih pogojih, pospešuje ustanavljanje obrtniških in industrijskih podjetij, izvršuje vse bančne transakcije najkulantneje.

od dne vloge do dne dviga.

**Ljubljanska kreditna banka** v Ljubljani, Stritarjeva ulica št. 2

Podružnice v Splitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici, Celju, Mariboru, Borovljah, Ptuju in Brežicah.

Delniška glavnica

**K 50.000.000.—**

Rezerve okrog **K 45.000.000.—**

Se priporoča za vse v njeno  
stroko spadajoče posle.

≡ Prodaja srečke razredne loterije. ≡

Kupuje in prodaja vse vrste vrednostnih  
papirjev, valut in dovoljuje

**vsakovrstne kredite.**

Cekovni račun v Ljubljani št. 10.509.

Brzjavni naslov: Banka Ljubljana.

Telefon št. 261 in 413.